

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 17 (540)

Fredagen den 29 april 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben ..... > 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr: endast för kompletteringar.)	Annonpris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	--	--	--	--

Hanna Hammarström.

Vi, »sena tiders barn», lefva i elektricitetens tidehvarf, i snabbkommunikationernas, i de blyxtutbytta tankarnes och i det bländande ljusets, som vänder kolsvart natt till ljusan dag, och vi taga framåtskridandet med lugnt jämnmod, utan att vidare ägna en tanke däråt. Vi tycka att allt är bra och begagna oss af alla de välsignelser vetenskapen och uppfinningarna skänka oss, utan att vidare reflektera öfver saken.

Huru gärna, till exempel, springa vi icke till den lilla eleganta telefonapparaten, — icke minst vi, mina damer — för att utbyta några hjärteord med en vän eller väninna i en långt aflägsen stadsdel, — eller måhända i en stad, belägen vid rikets gränser, och hur värmes icke hjärtat, när örat uppfångar det glada svaret af den kära rösten.

Men hur många finnas egentligen, som ägna en tanke åt alla dem, hvilka, i stort som smått, åtstadkommit denna mänskligheten hugnande uppfinning?

Det världsberömda namnet Edison är känt, men därvid stannar ofta nog kunskapsbegäret. Vi ägna icke ens någon vidare uppmärksamhet åt den lilla telefonapparaten, och jag tänker att det är ganska få af oss, som studerat dess inre mekanism, med alla dess märkvärdiga skrufvar, hjul och fina silkesspunna trådar.

Och hvad helt säkert ytterst få veta är att en svensk kvinna i icke oväsentlig grad med sitt arbete bidragit till den ofantliga utsträckning vårt telefonväsende ernått, isynnerhet i vår hufvudstad. Ty, san-

nerligen, utan tråd blir det ingen telefonförbindelse af — åtminstone icke i detta århundrade och kanske icke en bit inpå nästa heller!

Idun pryder därför i dag sin första sida med bilden af fröken *Hanna Hammarström*, hvilken är den första och hitintills den enda kvinna, som i vårt land ägnat sig åt fabrikationen af öfver-spunnen (isolerad) koppartråd.

Det är ju en ganska sär-egen sysselsättning för en kvinna, och att taga fatt i något sådant och fullt och klart inse dess praktiska användning, därtill fordras både hufvud, kraft och energi. Till bilden bedja vi att få foga en liten biografi, för hvars ändamål vi en vacker vårdag aflade en visit hos föremålet och anhöllo om en intervju.

Mottagandet var det älsk-värdaste. Införd i den lilla nätta våningen, där hvarje ting vitnade om en viss konst-närlig och fint kvinnlig smak, ombads jag att taga plats.

Jag framförde mitt ärende. »Mitt porträtt och biografi i Idun» — yttrade fröken Hammarström efter några ögonblicks eftertanke. »Nåja, hvarför icke? Idun är min gamla vän sedan tio år. Men icke blir det något märkvärdigt att skriva om. Ett arbetsamt och själfständigt lif — se där alltsammans!»

Och nu till intervjuen.

Fröken Hammarström är stockholmsbarn och född den 4 november 1829, alltså årsbarn med vår konung och lika ungdomlig som han. Föräldrarna voro bomulls- och si-

Förr än man tadar, bör man pröfva, om man ej skulle kunna ursäkta.

C. Lichtenberg.

denfabrikanten i Stockholm Per Hammarström och dennes maka Johanna Christina Holmberg. Syskonringen utgjordes af fem länkar, hvaraf Hanna var den äldsta. Hemmet var ett sådant där gammaldags, godt borgarhem, där ständigt den yttersta ordning härskade och där fliten strängt odlades. Här i det varma, kära hemmet förflöt den första lyckliga barndomen. Men så kom skoltiden. Hanna sattes då i fru Norbergsons stora flickskola, hvilken var belägen vid Stortorget, och fick här under några år inhämta kunskaper och visdom. Sedermera genomgick hon en kurs i en mängd finare handarbeten hos fru Chatillon vid Nytorget, hvilken undervisade i konsten att göra blommor och frukter af vax m. m. Fadern ville nämligen att alla barnen skulle lära ett lättare yrke.

Så flög lilla Hanna för första gången ur boet. Färden gällde Öland, där hon hade en släkting, prosten Stockenström, i hvars hus hon vistades icke mindre än sex år, därunder inhämtande allt, som rör hushållet och landthushållning, hvilka nyttiga kunskaper unga flickor måhända bäst erhålla i ett prästhus på landet.

Men så kom bud, att modern insjuknat, och hon skyndade hem. Sjukdomen varade flere år, och under tiden förestod Hanna hela huset som en god och praktisk dotter. Modern blef dock slutligen frisk och nådde en hög ålder. Hon dog för ett par år sedan, nittio år gammal. Fadern afled redan 1868.

»Nå, men hur kom fröken Hammarström på den idéen att tillverka telefontråd?»

»Jo, det var så, att jag af min far fått en liten karkasmaskin. Jag gjorde alltså karkas i långa banor, men det var just icke mycket att förtjäna på. Då så Allmänna telefonbolaget började sin verksamhet, undrade jag, om jag icke skulle kunna våga mig på tillverkningen af den öfverspunna koppartråd som begagnades.

Jag undersökte och experimenterade och slutligen trodde jag mig ha kommit underfund med hemligheten. Beslut och handling ha alltid varit ett hos mig. När jag trodde mig fullt säker på min sak, gjorde jag ett besök hos direktör Cedergren och visade mina profver.

Han blef förvånad öfver trådarnes smidighet, men yttrade att de blefvo för dyra att tillverka hemma. Han hade just nu en agent för en utlänsk firma hos sig, som bjöd ut dylik tråd för lefva kronor kilo.

Jag teg — ty jag hade ej tänkt få så mycket — men sade slutligen, att äfven jag kunde leverera till elfva kronor.

Så fick jag min leverans, — men glädjen varade icke länge, ty snart kom bud från bolaget med inhihering af beställningen. Agenten hade gifvit nytt anbud efter åtta kr. kilo.

Men det gällde endast att hålla upp i vind. »Kunna de lämna för åtta, så kan jag det också» — och därvid blef det!»

Detta var ju en vacker seger för den ensamma kvinnan gent emot männen. När utländingarne fingo höra, att tråd kunde göras i Sverige, kommo de med nya och förbättrade sorter, som bestodo af koppar, paragummiband, däröfver dubbel spånad

samt slutligen vaxning. Men fröken Hammarström följde modigt med alla förbättringar och höll dem djärft stängna. Med den svåra vaxningsprocessen var värst att komma under fund, men äfven det gick.

Nu hade hon eröfrat erkännande och marknad för sin fabrikation, och hon hade den glädjen att få leverera telefontråd, icke allenast till Allmänna telefonbolaget, utan äfven till aktiebolaget L. M. Ericsson & c:o. samt flere telefonfabriker så väl i hufvudstaden som i landsorten.

Den största triumfen vann fröken Hammarström vid den stora maskinutställningen i Stockholm 1886, då hon tilldelades första priset för sin tillverkning.

Hon hade endast tecknat sig H. Hammarström, men då jurymännen fingo veta, att utställaren var en *kvinnna*, skyndade de i samlad flock till hennes lilla fabrik för att — konstatera faktum.

Fabriken, ja! — Nu har verkligen fröken Hammarström en egen fabrik — låt vara i miniatyrstil, men det behöfs icke större.

Innanför den lilla behagliga våningen ligga de två fabriksrummen, och det är med sant nöje vi, efter vänlig inbjudan, träda därin.

Hej, hvilket surr från alla de små maskinerna, hvilka drivas af en liten näpen motor. Det riktigt svindlar för ögonen, när man betraktar alla dessa kuggar, hjul och rullar, hvilka i yrande fart flyga kring och blixtra för blicken liksom i alla regnbågens färger — en reflex af det gröna, röda, gula och gredelina silke och tråd, som afvindas de hundrade rullarne för att spinnas om den smala, mjuka koppartråden. Det är sannligen mycket intressant att skåda, äfven om man i början har svårt att sätta sig in i arbetets alls icke lätta teknik.

Fröken Hammarström har här sex maskiner, som nästan ständigt äro i gång och hvilka med lätthet skötas af trenne unga medhjälparinnor, hvilka alla med lif och lust ägna sig åt det nätta arbetet.

Här tillverkas för närvarande dubbelpunnen tråd, ledningstråd, telefonsnören som förmedla taltuben med luren, de eleganta mikrofonsnören, hvilka komma att uttränga de förra, samt slutligen alla dessa härfina silkesspunna trådar, som användas inne i apparaterna.

Fröken Hammarström medgaf villigt, att på senare tiden uppstått icke få konkurrenter, till följd af telefontätets ofantliga tillväxt. Mycket tages nu från utlandet, trots den ganska höga tullen, och dessutom ha vi fått en telefontrådsfabrik inrättad vid Sundbyberg. Men oaktadt allt detta har hon fullt upp att göra och ämnar icke — trots sina nära sjuttio år — ännu söka en välförtjänt hvila.

I medlet af 1880-talet företog hon en utrikes resa, hvarvid hon besökte Tyskland för att få se därvarande fabriker i hennes bransch — men det hade jag inte mycket för» — sade fröken Hammarström.

»De voro tysta och hemlighetsfulla som Egyptens präster, och jag fick icke ens kasta en blick in i deras fabriker, — men det gjorde detsamma! Jag har redt mig lika bra ändå!»

Och härmed var min interviu slut.

Jag aflägsnade mig med en känsla af aktning och beundran för en kvinna, hvilken ägt och äger dådkraft att alldes på egen hand finna, ordna och drifva en verksamhet, hvilken i vanliga fall fordrar en driftig mans hela energi. Fröken Hanna Hammarströms djärfva och lyckade lifsgärning torde tjäna som exempel för många.

Adolf Hellander.

Vår.

*Vårens första fågring —
Du, den underbara —
hvad kan mera likt
min svenska flicka vara?*

*Solens guldregn öfver
hvita hagtornssnäret
skimrar som en gloria
kring det gyllne håret.*

*Och den blåa himlen
mellan furor höga
glänser lika solvarm
ur ett kvinnoöga.*

*Vaknad sång i skogen
efter dagar tunga —
så i ljusa drömmar
kan min flicka sjunga,*

*Hennes barm, jungfrulig,
har af anemonen
fått den friska doften
och den skära tonen.*

*När hon så med sippor
i de späda händer
drömmande från skogen
dagöfrisk återvänder —*

*Är det liksom våren,
efter vintern långa,
kom med sol och sånger
in på gator trånga...*

Daniel Fallström.

Mellan mannens och kvinnans egenskaper råder en så stor skillnad, att den ena icke kan tränga in på den andras område, utan att utsätta sig för det straff, som naturen plägar döma till, när hon blir kränkt. Att kalla en karl för en kvinna eller en kvinna för en karl har i alla tider ansetts för en stor skymf.

Vinje.

Något om sann och falsk personlighet.

Med anledning af ett tal för dagen.

Iduns senaste nummer finna vi infördt fröken Ellen Keys kraftiga och inspirerade tal till Ibsen vid damernas fest å Haselbacken.

Detta tal har sedan i flere af hufvudstadens dagliga tidningar blifvit bemött så väl med den skarpa kritikens gissel som ock med humorns och satirens pilar, jag vill därför på intet vis vända mig mot hvad fröken Key sagt, utan fast hellre säga några ord om hvad hon *icke* sagt.

Här talas så mycket om personlighet, personlig frigörelse och »själhåfvelse», så stora och starka ord om att vara sig själf samt om lidelsen, som ock kallas kärlek; ja, det är i allo ett *makt*-språk, och jag tror nog att många kvinnor med mig, som verkligen i stillhet söka att lösa vårt hårda lifsproblem, undrande fråga: Går här vägen till lösning? Nog vilja vi vara sanna, stå klara inför oss själfva och andra, men med »hänsynslöshet» tro vi oss ej kunna hinna fram till målet.

Jag fruktar, att begreppen personlighet och »själhåfvelse» så lätt kunna blifva en täckmantel för hård egoism, att därigenom åter så mången fin och verkligt ädel, fast mindre djärf natur — som ju också bör äga den frigjorda personlighetens rätt — kan bli undertryckt. Det blefve ej »the survival of the fittest» utan »the survival of the strongest».

Sann personlighet är en härlig egenskap, men här finnes ock en falsk sådan, och det är detta som jag skulle önskat att fröken Key — hvilken kan inlägga så öfvertygande och innerlig värme i sina ord — velat betona. Det är detta jag saknar.

För att hinna fram till klar, sund, lugn personlighet måste vi äga djup ansvarskänsla och om möjligt äfven förmågan af logisk slutledning. Taga vi bibelns enkla ord: »allt hvad I viljen människorna skola göra eder, det gören I ock dem», såsom vårt rättesnöre, så löpa vi ej fara att komma på villospar. Stilla och i det tysta skall personligheten utvecklas mer och mer, tills den är stark nog att lysa, värma och värna dem, som ännu söka. Men aldrig nås idealet med »mandhaftige skridt och store armesving»; tung, brant och ödslig är ofta vägen till sanningens tempel.

Hvad åter beträffar falsk personlighet, så låt oss ge den dess rätta namn: hänsynslös egoism, som därest den ej kväfves, en dag skall blifva vår grymmaste tyrann, hvars fjättrar kanske äro för starka och bryta.

Underligt synes det mig att fröken Key ställer dessa ord till den store diktaren:

»För dig äro tviflet och sorgen större än tron och hoppet, men äfven för dig är fortfarande kärleken störst», han, som på Peer Gynts ångestfyllda fråga:

»Hvor var jeg som mig selv, som den hele, den sande?»

Hvor var jeg med Guds stempel på min pande?»

låter Solvejg — den i bidande, försakande kärlek pröfvade Solvejg — svara:

»I min tro, i mit håb, i min kærlighed»

Sanna, lugna, harmoniska teckna sig Ibsens tidigare kvinnotyper, såsom Margareta, Agnes, Solvejg, och nog stå de på långt klarare personlig grund än t. ex. Rebecca, Fruen fra havet och Hedda Gabler. Hvilken i grunden god och modig liten kvinna är ej Nora — men hon har ej lärt ansvars vikt, och när hon genom ångest och förtviflan får syn på lifvets kraf, då vaknar ock känslan af nödvändigheten att känna sig själf.

Henrik Ibsen har gifvit oss kvinnor djupa problem att begrunda och genom att draga ut konsekvenserna så skarpt och omutligt som han gjort det, varnar han och visar han just, hvart den hänsynslösa »själhåfvelsen» och »lidelsen» kunna leda oss, visar, huru just kärleken våldföres och ersättes af otyglad egoism.

Önskligt är, att allt flere af oss kvinnor måtte genom stilla själfpröfning nå fram till sann personlighet, men jag tror, att vi finna den säkrare på själförsakelsens än själfhåfvelsens väg.

W. R. K.

Segrare.

En skiss, tillägnad författarinnan af berättelsen »Skrinlagda blommor» i Iduns nummer för den 8 april, af *Nils Lykke*.

En kväll när höststormen gaf hvita vågor åt fjorden därute och det djupa mörkret nästan förkväde skenet från gatornas lyktor, satt den gamle konstnären rökande i sitt rum, ensam med sina tankar. Hans dags arbete var slut; nothäftena lågo tillslutna på sina hyllor, och tyst stod det eleganta pianot, vid hvilket han brukade ackompanjera sina elever. Stillheten omkring honom var fullständig, och alla de tusen skiftande tankarna, som slumrat under det trägna arbetet, eller också blott tagit sig uttryck i egendomliga ord, som ingen annan än han själf förstod, de fyllde hans sinne och höllo fest i hans ensamma hem.

Såsom nu hade han suttit kväll efter kväll under dessa den frivilliga landsflyktens år och låtit det lif, som han hade bakom sig, möta det lif, som var det närvarande. Hvar gång natten sänkte sig öfver den norska hufvudstaden drogo hans tankar bort öfver de höga fjällen på vallfärd till landet på andra sidan. Den grånande konstnären tänkte på det lilla landet, som han med en missförståds afvoghet ringaktade och på samma gång älskade med sitt stora hjärtas hela glöd.

I sina drömmar under de ensamma kvällarna firade han på nytt triumferna i rampens ljus, han var åter landets sängarkung, älskad af kvinnorna, hatad och fruktad af alla dem, som hans skarpa ord träffade.

Men utan smärta hade han sett de tunga lagerkarsarna förtorka och de små doftande buketterna vissna. Det var icke öfver dem, han sörjde nu i enslighetens dagar: det var öfver något annat.

Han hade älskat konsten på annat sätt än de glada kamraterna, hvilka beundrade hans sång och logo åt hans bitande skämt; han hade drömt om att reformera och höja; gudiinna skulle konsten vara och ej blott tärnan, som gycklade till den tanklösa massans förnöjelse. Han hade arbetat och stridit; sin sångartion hade han lämnat för lärarens kateder, men han hade offrat sig utan att segra. I denna stund var han nästan lika arm som de gamla nakna träden därnere i parken, hvilka han hörde kvida och jämra sig under stormens tuktan. Mången kväll, när han som nu lyssnade på de plågade trädens klagan öfver sina röfvade löf, förekom det honom, som han själf blifvit ett sådant där gammalt förtorkadt träd utan blad.

Kommen til detta ställe i sina tankar, brukade den gråhåriga mästaren alltid hastigt resa sig upp ur stolen och på närmaste bord söka reda på någon bok för att i dess innehåll finna någon timmes glömska.

Så gjorde han också denna kväll, och under

sitt sökande efter lektyr råkade han få i händerna ett litet häfte, hvars utseende föreföll honom fullständigt obekant. Det var en skrift i ett natuervetenskapligt ämne; författarens namn stod angifvet på titelbladet, och han var professor. Den ensamme förstod, hur den lilla afhandlingen hamnat hos honom. Under dagens lopp hade han fått hälsningar därhemifrån genom en ung resande vetenskapsidkare; det var troligen han, som glömt kvar häftet.

Liknöjdt tog den gamle skriften för att lägga undan den för sin glömske gästs räkning, då hans blick en minut kom att stanna vid författarnamnet. Hvar och i hvilket sammanhang hade han sett detta namn förut? Jo, så var det! För 40 år sedan hade han sett det tillsammans med namnet på en liten blond flicka, som kommit i hans väg och under några solljusa dagar sysselsatt honom. Det var hennes man, som skrivit denna afhandling, som hans resande landsman kommit att glömma hos honom.

Mästaren sjönk åter ned i sin stol och började drömma om denna lilla flicka, på hvilken en slump åter fästet hans tankar. Han erinrade sig, hur de först hade råkat. En vårdag, när den blida solen lockat skaror af ljusklädda människor ut i »torget», hade hon gått utanför den teater, hvars sceniska prydnad han var, och så hade han fått se henne.

Hvad hon var vacker! Smärt som ett femtonårs barn och med röda friska kinder och tungt hår. Det var som hans vackraste drömmar förenat sig med vårens ljusa fågling och tagit gestalt i henne!

Och hvilken oskuld och naturlighet hade ej hela hennes uppträdande visat! Han kände kvinnorna godt — den tiden; han var ju deras afgud, den de tillbådo med heta blicker och vackra ord, som gäfvos sig sken af att prisa hans konst. För mången af dem skulle han knappast ha velat offra sin hund. Men något hade sagt honom, att hon var renare och bättre än de andra.

Likväl hade han varit nog djärf att tilltala henne, hvarvid hon hade afvisat honom ungefär på samma sätt, som Margareta afvisade den påträngande Faust. Då hade han plötsligt fattats af en underlig lust att åtminstone få växla några ord med denna sköna flicka. Han hade hört, att hon förgäfvos säkt att få biljetter till aftonens föreställning, vid hvilken han skulle uppträda, och detta gaf honom anledning att erbjuda henne ett par. Hon hade på ett förtjusande sätt tackat honom för hans vänlighet och när de, efter att ha växlat några halft allvarsamma halft skämtsamma ord, skildes åt, hade han som pris för biljetterna betingat sig en liten linnébukett, som hon bar vid sin barm. Och så hade han fått veta, att hon hette Anna och att hon var förlovad och snart skulle gifva sig.

Då han nu tänkte på sitt möte med henne, kom han ihåg, att hon haft mörka blå ögon, hvilka sett så djupt in i hans, när han ett ögonblick böjt sig öfver henne för att lösgöra buketten —

Hvilka underliga tankar hade han ej tänkt de närmaste timmarne efter det han skilt från henne! Han hade gripits af en brinnande tränad efter detta barn, som ej ens anade, hvem han var. Han visste, att hon skulle kunna bli hans, om han önskade det; ett visst uttryck i hennes blick hade skvallrat om det intryck, han gjort på henne.

Men det var, som något höll honom tillbaka; bredvid sidan af henne hade för hans själs blick framträd skenaden af en annan, som han under samtalen med den okända hade kallat en död lekkamrat, och med minnet af den döda förenade sig en underlig rädsla; han nästan häfvade för att gripa in i denna lilla främmande flickas lefnadssaga.

Skulle han kunna göra henne lycklig! Ja, kanske för några år, men en dag skulle hans obändiga lynne och oroliga natur ta ut sin rätt, och hon skulle komma att falla mången tår för hans skull. Vore ej det mycket bättre att låta den andre skänka henne ett lugnt och lyckligt lif än att föra henne in i ramppljusets och konstnärdrömmarnes oroliga värld?

Den middagen fingo de promenerande damerna ej många blickar från sin gunstling, och de mötande vännerna funno honom ovanligt tystlåten. Den frade konstnären tänkte på ting, som hade litet att göra med flirt och ordlekar; i hans själ kämpade glödande längtan med känslan af att han borde afstå och försaka.

När aftonen kom, hade det bästa i hans själ segrat. I en blomsterbutik valde han ut den vackraste bukett, han kunde finna, och några minuter föreställningens början sände han in

den till henne med några rader, som blott innehöllo ett farväl och en välönskan.

Han visste ju, hvar hennes plats var belägen, och från scenen kunde han tydligt se, huru hennes ungdomliga skepnad genom den ljusa dräkt, som hon bar, framträdde ännu tydligare mot halfmörkret i salongen.

Hans vänner sade efteråt, att han aldrig spelat och sjungit så bra som den kvällen. Det var också för henne han sjöng: hvad brydde han sig om sin lilla motspelerska, det var *henne* han ville bedåra med sina toner, — *henne*, som han nyss afstått från!

När han i samma ögonblick som ridån för sista gången gick ned, såg *henne* sitta där, ljus, fager och skär, greps han af en bitter ånger öfver det afsked, han uttalat i biljettens ord. Men samtidigt kände han innerst en tillfredsställelse öfver sitt beslut; han visste att han handlat som en man — det, som han helst af allt ville vara — — —

Han fick aldrig återse *henne*, men han lyckades att få reda på det namn, som hon kom att bära, samma namn som han i kväll läst på det lilla häftets titelblad.

Var hon ännu bland de lefvande? Säkert var hon då nu lika vissnad som den bukett han en gång skänkte *henne*; kanske de blå ögonen dock ännu kunde blicka lika sällsamt — — —

Den ensamme gamle konstnären lutade sig bakåt i sin stol, och medan höststormen därute sjöng om alltings förgänglighet, drömde han om *henne*, som han velat spara. Och det kom öfver honom liksom en känsla af att hans långa lif skänkt honom åtminstone en seger, som ej var förfånglig.

IV.

*Nu har den kommit, den ljufva våren,
Och sopat undan allt mörkt och tungt,
Jag tror man glädes allt mer med åren
Åt allt, som spirar så friskt och ungt;
Jag gläds åt sippor och vallar gröna,
Åt minsta brodd, som mot solen ler,
Och är så tacksam för allt det sköna,
För all den glädje, som våren ger.*

*Och när se'n drifvan har smält på marken
Och utaf vintern ej spår finns kvar,
Framför mitt fönster här ner i parken
Det vimlar »bytingar» hela da'r,
Med viktig min och med sked i handen
De minsta tulla på tjocka ben,
Som bytten lägga de se'n i sanden
Och må så ljufligt i solens sken.*

*Och hos de gamla, som suttit inne
I skumma kammaren vintern lång,
Snart väckes längtan i åldrigt sinne
Dit ut till grönska och fågelsång.
Jag ser dem då i det vackra väder
Med käpp i handen så sakta gå,
Och i mitt hjärta jag varmt mig gläder
Med alla gamla och alla små.*

*Men hvad — nu står jag här grymt förlägen,
Har jag med krönikan råkat vill?
Förlåt, att jag från den rätta vägen
Blef grundligt narrad utaf april;
Från Idun, fruktar jag, skral blir tacken,
Fastän min vårbit blef tämligt kort,
Ty det lär vara så fullt i facken
Med poesi utaf denna sort.*

*Här i vårt hörn ha vi läst i bladen,
Och vi ha fröjdats fast långt ifrån
Åt hur det festats i hufvudstaden
För Norges allra som störste son,
Och vi ha undrat en smula bara
— Man vet, hur tankarna gå ibland —
Hur stor väl skulle den svensken vara,
Som blef så firad af Norges land!*

*Den »store ensamme» grymt måst lida,
Ty nog bör strida mot hans natur
Att interjuvas från sent till lida
Och bli beskådad som underdjur,
Att våra damer sig rent förgapat,
Vi hört och hoppats i stillhet på,
Att fullt så konstiga, som han skapat,
Han icke träffat bland dem ändå.*

*Ett tack vi ville de herrar ägna,
Som så publiken ha rätt förstått
Och ifrån början oss velat fagna
Med Ibsen-skvaller båd' stort och smått,
Hans rum och allt fick man lära känna,
Gardiner, möbel i minsta vrå,
Ja, till och med att där fanns en penna
Och lite papper att läska på.*

*Oss denna månad en nyhet gifvit,
Som nog gör lifvet mer sällt till slut,
Och Ibsen aldrig sitt Dockhem skrifvit,
Om denna upptäckt man gjort förut;
Ej allt dock veta de skalder stora,
Och gåtor lösas af fler än dem,
Nu aldrig mera en stackars Nora
Behöfver rymma från hus och hem.*

*En snäll professor oss vill begåfva
Med apparat utaf sinnrikt slag,
Och inga unga sig mer förlofva,
Förr'n de ha pröfvats på den en dag,
Om deras »toner» då passa samman,
Ger apparaten en ljuftig låt
Och bröllop firas med fröjd och gamman,
Men annars måste de skiljas åt.*

*Förr när de stackrarna intel visste,
På lyekan var man så viss i tron,
Och märkte först, att man tagit miste,
När man fick höra den falska ton,
Och eget var det, att denna stunden
Kom jämt för sent för de unga tu
Och nästan alltid se'n man var bunden
Och fästmon redan en liten fru.*

*Visst herr professorn jag högt vill akta,
Och apparaten är nog perfekt,
Men ändock icke trots alla fakta
För den jag hyser så stor respekt,
Ty trofast kärlek kan göra under
Och komma bästa »maskin» på skam,
Och efter sorger och mörka stunder
Sist rätta »tonen» kan komma fram.*

*Och så vi hört, att man kan bli fager,
Om man har hälsa och ungdom kvar
— För oss matronor finns ingen dager
Att oss förbättra på gamla da'r —
De mörka böra af Wagner njuta,
Det skall dem gifva den rätta »teint»,
För blonda ger det som mest valuta,
Ifall de »bada sig» i Chopin.*

*Och om det råkar en ungmö hända,
Att näsan blifvit för hvass och smal,
Så bör hon dagarna uti ända
Få andas vällukter utan tal,*

*Men är i stället så sorglig kasus,
Att den har blifvit för stor en bit,
Det ordinerar för hennes nasus
Den ljufta doften utaf sulfid.*

*Om i ditt ansikte skulle sitta
Två ögon små liksom pepparkorn,
Så bli de större, om du vill titta
På elefanter och kyrkotorn.
Först rita af er, som af naturen
Ni varit ämnade till att bli,
Och se'n som skönheter efter kuren —
Och Idun får sig ett galleri!*

Snorre.

Om kvinnlig hemslöjd.

Några tankar om dess värde och befrämjande.

Af Hedvig Holmström.

(Forts.)

Dessa två föreningar torde vara de enda svenska föreningar, som verka för den kvinnliga hemslöjdens höjande, då man undantager några dylika, som arbeta i hufvudsakligen flantropiskt syfte, om de än därmed förena ett för smaken förädlade inflytande.

»Handarbetets Vänner» står redan i förbindelse med flere af vårt lands hushållningssällskap och erhöi för några år sedan af dessa omkring 1,900 kronors anslag. Det vore nog ej svårt att med understöd af dessa sällskap, som alltid visat sig behjarta hemslöjdens värde, bilda frivilliga föreningar i alla län, som med stöd och ledning af »Handarbetets Vänner» arbetade i samma syfte som denna förening, naturligtvis med ett för hvarje orts förhållanden passande val af slöjdarter. Svenska staten utsänder sedan många år tillbaka undervisare i manlig slöjd, som årligen gifva lärokurser i skilda delar af landet, och man torde väl kunna påräkna dess understöd äfven för kvinnlig slöjd och det just i samma praktiska, verksamma form. Om kompetenta lärarinnor och rådgifvare kunde tillkallas af de olika slöjdföreningarna, så skulle dessa konsulenter, genom att anskaffa mönster, rita modeller, meddela undervisning, praktiskt och teoretiskt, samt möjligen hålla offentliga föredrag i ämnet kunna sprida sund smak och förnuftiga åsikter inom slöjdens område till mången aflägsen ort af vårt vidsträckta land. De borde äfven såsom prisdomare medverka vid slöjdföreningarnas utställningar, ty väl ordnade sådana äro särdeles verksamma medel att leda handarbetet in på goda vägar. De hemslöjdtställningar, som bruka anordnas tillsammans med häradernas landbruksmöten i vissa landskap, skulle gagna vida mer än nu är fallet, om de ställdes under ledning af dylika slöjdföreningar och deras erkänt duglige konsulenter eller instruktörer. De medel, som användas för häradsutställningarna, skulle i så fall kunna gifva god ränta. Man kunde då vänta, att grundsatser skulle tillämpas, hvilka skulle visa sig verksamt befördra hemslöjdens höjande. Fru Adlersparres tre enkla regler för ett godt handarbete, att det skall vara: »ändamålsenligt, varaktigt och prydligt», skulle till exempel såsom grundläggande villkor att börja med utestänga en mängd oförståndigt hemslöjdsarbete, som nu får utställas samt både beundras och eftergöres. Ty allmänheten fäster sig visst

icke alltid vid prisdomarnes åsikter, utan följer sin egna smak, som icke höjes därigenom att hvilka fula, onyttiga och kuriösa saker som häst få utställas. Det behöfver ju icke bevisas, att en *liten* utställning af värdefulla, vackra föremål är mycket att föredraga framför en större, där de dåliga sakerna icke blifvit frångallrade. Ty nyttan af de fullgoda slöjdarbeten, man där får se, motväger kanske alls icke den skada, som förorsakas af de sämre och dåliga. Särskildt anmärkningsvärdt är, att en mängd naiva och okritiska personer beundra ett föremål desto mer, ju ovanligare och besynnerligare det är, utan hänsyn till dess brukbarhet eller skönhet, och att de praktigaste handarbeten blifva förbisedda af den stora mängden, om de äro nödvändiga och vanliga. Härom kan man med lätthet förvissa sig genom att på första bästa utställning lyssna till åskådarnes omdömen.

För att emellertid icke behöfva genom frångällring vid utställningar vålla förargelse och såra dem, som genom att utställa handarbeten visa verksamt intresse för slöjden, vore det bättre, att inbjudningen till hvarje utställning åtföljdes af regler och bestämmelser rörande de föremål, som vore lämpliga eller icke att utställa, och om de egenskaper man ansåge önskvärda hos utställda slöjdalster. Helt hvita sängtäcken samt lapptäcken borde t. ex. icke få utställas. De förra därför, att endast den som saknar färgsinne kan föredraga det enbart hvita täcket framför ett färgrikt sådant, som pryder hela rummet. (Hvarför icke så gärna breda ett lakan öfver sängen?) De senare därför, att de kosta för mycket tid och arbete och ändå omöjliga kunna blifva vackra. Om äldre personer, som slutat sitt egentliga lifsarbete, sysselsätta sig med dylika arbeten eller andra roa sig därmed på lediga stunder, kan detta dock icke vara något skäl att offentligt framvisa sådana opraktiska, osköna handarbeten. Dessa tvänne slags täcken funnos talrikt på Stockholmsutställningen 1897, *men intet enda blef prisbelönt*, liksom ej heller hvita virkade eller stickade dukar. Hvad »Esselde» säger om virkning och stickning i sin »studie med anledning af den allmänna hemslöjduutställningen i Stockholm 1880» ägde ännu vid förra årets utställning därstädes full tillämpning och kan förtjäna att här anföras och behjärtas.

»Ursprungligen hafva väl dessa hvita virkningar och äfven stickningar velat föreställa spets, ehuru klumpigheten i virkningarnas täta partier samt tjockheten af kedjeslingorna, hvilka bilda bottenens grofhåliga gallerverk, utgöra i allt en motsats till spetsarbetets fina och lätta skaplyne. Genom det helt mekaniska utförandet bilda nämnda arbetsarter därjämte blott liksom en förevändning, ett sken af verkligt arbete; och kanske är det denna sträfvan att gälla för något bättre än de äro, som gifva dessa virk-krokens och strumpstickornas *prydnadsalster* deras egendomliga prägel af haltlöshet och otrefnad. Att man börjar allmänt inse det ringa värdet af detta slags arbeten framgick däraf att, ehuru de ymnigt förekommo på utställningen, *intet enda erhöill pris*. Endast med fin tråd i lämpliga mönster, eller utförd öfver tjocka länkar af bomullsgarn till afbildning af forntida sydda spetsar, är spetsvirkning vacker, liksom äfven tät virkning, då den utföres i upphöjda mönster och *två färger*, till täcken.*

* Hvilket äfven gäller om *stickning* till täcken.

Den täta virkningen och stickningen förekom väl i tskilliga täcken på utställningen, men utan all färg, i denna kritaktiga hvithet, som påminner om liktäckets. Af alla virkade och stickade spetsar, vi sågo, fanns ingen, som ej i skönhet öfverträffades af den enklaste knypplade spets, för att icke tala om skånskornas och dalkullornas rent af mäterliga knyppingar. Och huru mycket vackrare och mera stiltfull vore ej skyddsduken och bordduken af ofärgad broderväf, prydd med Delsbo-sömnad i rött och blått, än de virkade och stickade skynkena *med hålbottnar* så glesa, att man kunde träda ut fingrarna igenom dem! —

Prisdomare vid slöjduutställningar borde alltid, som fallet varit vid de båda stora slöjduutställningarna i Stockholm, fästa afseende icke blott vid ett godt och dugligt arbete, utan äfven vid mönster och färger, där sådana förekomma, och därigenom så småningom uppfostra smaken. Alldeles oriktiga färgsammansättningar borde helst icke utställas, och aldrig borde det få hända, så som för flere år sedan vid en skånsk utställning, att ett — visserligen väl väfdt — täcke erhöill första pris, oaktadt det var utfördt i endast tvänne så orimliga färger som anilin-rött och purpur-rött.

Anilin-färgerna borde inom prydnads-slöjden helt och hållet bannlysas. De hafva insmugit sig öfverallt genom sin prisbillighet och lätthet att handtera, till och med i Dalarnes praktiga slöjdalster på förra årets utställning funnos de här och hvar, stickande i ögonen och skadande färgharmonien. Norska utställningen gaf härvidlag, såsom i flere afseenden, goda lärdomar. Där förekommo mest, kanske uteslutande, milda om också kraftiga växtfärger, och flere utställare visade samlingar af garnprof i växtfärger.

Hvad mönster angår borde först och främst sådana orimligheter bannlysas, som att inväfa eller sy inskrifter på borddukar* och sängtäcken eller landskap o. d. på dukar och serveter, hvarjämte man borde allvarsamt motarbeta hela den riktning, som inom slöjden försöker lösa konstnärernas uppgift att afbilda naturen. Detta kan lyckas och hafva berättigande i enstaka fall och i synnerhet då det gäller gobelin-väfnad, men denna måste också betraktas mera som konstnärns-arbete än som slöjd.

I allmänhet är det alls icke skäl att uppmontra slöjdarbeten, som göra anspråk på att vara en prydnad i och för sig, utan någon praktisk användning eller brukbarhet, såsom t. ex. tafflor, skurna i kork, eller sydda dylika, som alls icke kunna täfva i skönhet med det enklaste träsnitt. Ligger det verkligen något förtjänstfullt i att med nålen — om än aldrig så fint och noggrant — reproducera ett konstverk i målning, skulptur eller träsnitt eller ett fotografi-porträtt? Den skicklighet och arbetskraft, det tålmod och den tid sådant arbete kräfver, kunde det allt ej användas tusen gånger bättre? Nog köper en bildad mæcenat hellre en vacker taffla eller ett godt skulptur-arbete än en eldskärm, soffkudde, matta eller sydd väggtaffa, som afbildar konstverket och kanske kostar lika mycket. (Forts.)

* Möjligen med undantag för små serveringsdukar, dem den moderna smaken gärna utstyr med tänkespråk, i enlighet med gammal-tyskt bruk.

”Mödrar emellan.”

IX.

Fullsöfda barn.

Huru olika mödrar än fostra sina barn, tror jag, att de flesta sträfva att låta sina älsklingar få njuta af just de förmåner, som de själfva lifligast känt sig sakna under den egna barndomen. Så har åtminstone varit fallet med mig.

De förskräckliga väckningarna klockan 7 om morgnarna, då man låg i sin ljufvaste slummer, jäktandet för att i tid hinna till skolan, den glupande hungern vid frukosten, som i »den gamla goda tiden» endast bestod af smörgåsbord och kaffe, den stora sömnaktigheten sista lektionen före middagen, de obegripliga läxorna till kl. 9 à 10 om kvällarne, då John Blund helst velat ensam regera — och kriorna se'n! — samt känslan af alltför stor brist på kunskaper vid skolgångens slut äro de mindre glada minnen, hvilka dikterat planen för mina egna barns skollif.

Karl och Ellen äro respektive 10 och 12 år gamla. Deras egen sunda natur har fått bestämma sofftiden. Som mycket små sofvo de från kl. 7 på kvällen till kl. 7 på morgonen, senare vaknade de half 7 med samma läggtid. Vid ungefär 9 års ålder började de vakna ännu tidigare, hvarför deras läggtid då ändrades till half 8 om kvällarne. Karl lägger sig fortfarande half 8, medan Ellen går i säng kl. 8. Om somrarna kunna de vara uppe en halftimme längre, troligen beroende på de ljusa dagarne och friheten från skolarbetet. Såväl sommar som vinter stiga de upp half 7, alltid vaknande af sig själfva, alltid utsöfda, hurtiga och krya.

Det fordras intet jäktande för att i tid hinna till skolan. Före vandringen dit dricka de en stor kopp choklad, kokt i mjölk, med skorpor till. På frukostrasten få de ett rikligt mål, som börjar med hafregrynsgröt eller hafremjölsvälling. I fickan få de en eller två hvetebullar att äta före sista lektionen, med den påföljd att de äfven den timmen kunna med uppmärksamhet följa med undervisningen.

Till 8 års ålder ha de fått lefva frihetens glada lif, med intet annat skoltvång än lek skolans. Men sedan ha de allvarigare studierna börjat och gått med lif och med lust. Inga »obegripliga» läxor förekomma, ty barnen äro ju utsöfda och kunna således med full tankekraft ägna sig åt det arbete, som är afsedt för barn af deras ålder. Ellen går i tredje klass i stadens elementarskola för flickor, och Karl beredes till inträde i elementarläroverkets andra klass. Ingen af dem drifves framåt i läsningen, emedan vår innerliga önskan är, att de vid slutet af sin skolgång verkligen skola ha smält så mycket som möjligt af all den kunskap, som bjudes vår tids ungdom. Det är också vår glädje att höra lärarnes stora belåtenhet med barnens förmåga att följa med lektionerna. Ännu ha de ej hunnit till någon kriaskrifning, men jag hyser det glada hoppet, att då den tiden kommer, skall det visa sig, att utsöfda barn lättare än andra reda sig äfven med den saken. — Måndagsläxorna inläras lördag eftermiddag.

Tre familjer bland våra vänner fostra sina barn efter samma metod med samma goda resultat, och våra barn ha med deras sina glada lekar om eftermiddagarna, sedan läxorna äro inlärd, till kl. half 7, då hvar och en går till sitt för att äta kvällsmat och krypa till kojs i rätt tid. Endast vid mycket högtidliga tillfällen tillåtas undantag, såsom t. ex. vid julafton.

Vågar jag påpeka, att våra barn ha många — alltför många kamrater inom Sveriges skolor, hvilka äro länge uppe om kvällarne, väckas om morgnarna och äro sömnigare och — dummare vid sitt skolarbete, än de med tillräcklig nattsömn skulle vara? Sab.

X.

Kärlek utan björkris.

Det är med verklig fasa jag märker, hvilken stor roll riset spelar i våra mödrars uppfostringsmetod. Hur kan man ha hjärta att slå dessa hjälplösa små, som man af försynen fått sig anförtrodda? Du moder! innan du lyfter din hand för att slå ditt lilla barn, se in i din egen själ och ransaka dig själf, och du skall måhända finna, att du själf är vid ett miserabelt humör och att det passar sig bra att bryta ut mot den lilla stackarn, som inte kan försvara sig. Jaja men, man väljer det minst farliga föremålet till skotttaffa för det dåliga lynnet.

Om man är försedd med en näsvis, sur och elak piga, som slår sönder det bästa porslinet och grälar hela dagen — se, *den vågar inte lilla frun* ge så mycket som en örfil en gång, ty det förbjuder lagen. Och lille gubben kan man väl inte »bryta ut» mot heller. Men det stackars lilla barnet, se det är hon då herre öfver. Nej, du moder, uppfostra dig själf först och lär dig att tukta ditt eget onda lynne, och sällan eller aldrig skall din hand lyftas mot dina små. Själff har jag fått lära mig ett oändligt tålmod, och har jag måhända därför fått stora fordringar på andra.

I vårt hem förekommer aldrig mer än en tjänarinna, och ändå har jag haft 6 barn samt en mycket sjuklig man. Att mitt tålmod och min själfsstyrka under sådana förhållanden ofta blifvit satta på hårda prof säger sig själf. Men jag har en innerlig belöning i mina barns kärlek. Och när jag en gång är död eller barnen flyttat bort från hemmet — så skola de tänka: mor älskade oss så oändligt, att hon försakade allt för vår skull, och aldrig slog hon oss i vrede.

Ej heller bör man för tidigt tvinga dem till blind lydnad. Det är väl ej slafvar vi skola uppfostra, utan fria människor! Jag har hellre barn, som ej äro fullt lydiga i allt, än barn som lyda mig endast därför att de äro rädda för stryk. Hur lätt missriktar man ej ett barnsinne genom för hård behandling! Ur stränga hem ha ofta utgått snedvidridna karaktärer — endera hårda, lömska sinnen eller förskrämda, vacklande.

Hvad nu barnens fysiska vård beträffar, så är det förstas bäst om modern har krafter att amma sitt barn själf. I annat fall kan jag, af egen erfarenhet, förordad professor Netzels barnmjöl, hvilket är oöfverträffligt. De små barnen böra ofta bada, men ej, som nu brukas, kalla bad, utan mellan 33 och 35 grader varma. Ej heller äro iskalla tvättningar bra.

Att ge små barn mat på bestämda tider anser jag för en grymhet — de böra få mat, så fort man förstår att de äro hungriga, och vatten och mjölk böra ofta bjudas dem.

Så fort barnen äro 1½, år, böra de vara ute äfven om vintern, men varma underkläder skola de ha. Men däremot tror jag, att de nu så moderna babyhattarne ej äro så lämpliga, därför att barnen lätt bli utsatta för tand- och hufvudvärk, när de som äldre skola lägga bort dem. Att tala om, huru man skall möblera barnkammar, är barnsligt tycker jag, det gör väl ingenting till barnens trefnad eller ofrefnad, om möblerna äro dyra eller billiga; det är en penningfråga.

Skulle dessa rader verkligen komma in i Idun, så blir jag väl ansedd som en Saul ibland profeterna.

Men de små tycka om

Pella.

XI.

»Några ord blott.»

Om barnuppfostran man så mycket skrifvit, Att nästan ingenting för mig finns kvar, Men då en liten vrå mig Idun gifvit, Så skall jag säga, hvad jag säga har.

»Så, som du sår, så skall du äfven skörda!» Hvar kan du bättre se besannadt det Än i den barnasjäl, som du skall vörda I barnakroppen från dess första fjät!

Gör kroppen sund! Försaka nattens hvila, Om det behöfs, för barnens första år! Låt sjukdom ej förbi ditt öga ila, Du bäst hvar skiftning hos de små förstår.

Att vara mor, och *verklig* sådan vara, Det är att lämna nöjets, ytans värld; Du måste dina bästa krafter spara Och lägga ner dem invid hemmets härd.

I barnens lek, i deras allvarsstunder Skall mamma vara med, — och vara barn; Hon tälja skall om sagovärldens under Och hjälpa piltan »bygga skepp af flarn».

Att lagar ställa upp för barnens lydriad Och för dressyr, hvad tjänar detta till? Låt *sanning* bli den lilles bästa prydnad, Se'n danas karaktären, som den vill.

Själfständighet är redan barnets kynne, Det ligger uti tidens andedräkt. Bryt icke ned med våld ett dylikt lynne, Om ock det är med envisheten släkt!

Att älska *arbetet, sin Gud* och *andra*, Och kunna glömma bort sitt eget jag, Lär med exempel så ditt barn att vandra Sin väg framåt från lifvets arla dag!

Om själf du äger djupt i hjärtat inne *Den kärlek*, som gör hemmet ljus och glad, Helt omedvetet du i barnets sinne Planterar fröt till denna rika skatt.

Mamma.

XII.

En moder till åtta barn

(sex söner och två döttrar) vill härmed gifva några råd och upplysningar om, hvad hon erfarit och iakttagit vid deras vård.

Under barnets första tid bör det hållas varmt, såväl om hufvud som hela kroppen, alltid hafva en mjuk, varm bädd, så att händer och fötter ej äro blå af köld. Ju varmare de äro, desto bättre sofva de. Jag har lindat dem, så att de hållit sig raka, dock ej hårdare än att de något kunnat röra sig. Lindning om nätterna har jag begagnat ända tills de börjat att gå, för att få dem stadiga i benen. Af alla åtta är heller ingen hjulbent eller snedvuxen. Den naturliga och bästa födan är naturligtvis modersmjölken, men, i brist där-af, komjolk af ett frisk kreatur. Mjölken utspädes efter läkares eller barnmorskas beskrifning. Vår husläkare sade, att barnet kan hafva näring ensamt däraf ända tills det blir två år. Då barnet, som man säger, »får ondt för tänder» och vill bita i allt, det får tag uti, bör man gifva det en bit violrot, som är absolut oskadlig för den lille, men däremot välsmakande och välluktande. Att hålla barnet rent såväl till kropp som kläder är af stor vikt. Bada eller tvätta det därför dagligen och gif det alltid rena och torra kläder på.

Barnkammaren bör vara ljus, stor och rymlig med ostoppade möbler och utan mattor på golvet, på det att damm och bakterier så litet som möjligt må vinna insteg. Ömtåliga prydnadssaker böra totalt förvisas därifrån, utan må de små här få leka och rusta om af hjärtans lust; det gör dem lifliga och kvicka i sina rörelser. Mina sex söner hafva alla varit »styfva» gymnaster i barn- och ynglingåren.

Att vara oeniga, komma i gräl och slagsmål har jag aldrig tillåtit dem, utan hafva de genast, om så händt, fått försonas och bedja hvarandra om förlåtelse, och så har det varit glömdt.

Vänj tidigt barnen vid gudsfruktan, lär dem små böner, så fort de kunna tala, undervisa dem om Gud och lydriad för hans bud! Det som inskärpes i barnsinnet hänger i in i ålderdomen och bär ofta goda frukter.

Lofva aldrig barnet något, du ej kan hålla! Afvisa det ej kort, utan förklara och tydliggör, om det är något, det vill hafva reda på eller ej förstår. En del mödrar afvisa barnet med orden: »Nyfiknen», »Pytt fick du veta det», o. d., hvilket ju är både dumt och oklokt, ty frågar ej barnet och blir rätt upplyst om hvad det vill hafva reda på, får det ju gissa sig till saken och kan i så fall få en dålig uppfattning därom.

Narras aldrig för ditt barn och låt det ej få vana därtill, utan var sanningsenlig och svara undvikande, om det är något barnet vill och ej bör hafva reda på. Försök att vinna dess förtroende och kärlek, men framför allt lydriad, ty att se ett olydigt, kärlekslöst och hårdt barn är bra sorgligt. Äga det, om så behöfves, men med förstånd och ej i häftighet. Har det gjort något illa, tala allvar med det och låt det förstå, att det gjort far och mor ledsna, och därigenom ångra sitt begångna fel eller sin olydnad. Häri genom hafva min man och jag fått våra barn lydigare än med stryk. Dock bör tuktan ej alldeles uteblifva, ty det heter: »Böj vidjan, medan hon är grön, så blir hon både fager och skön.»

Skräm aldrig barnet för något, ty en svår skräm- sel i barnåren har man ondt af hela lifvet igenom, det har jag själf erfarit.

Låt ej barnet komma i beröring med barn, som hafva kikhosta eller andra barnsjukdomar, som äro smittosamma, ty vanligtvis lämna dessa »sviter» efter sig, som kunna vara farligare än själfva barnsjukdomen. Visserligen undgår barnet sällan dessa sjukdomar, men gäller det i så fall att från början vara försiktig och genast söka läkarehjäl. Mina åtta barn hafva lyckligt gått igenom alla barnsjukdomar och från ingen af dem hämtat menliga följder.

Hvad klädedräkten beträffar tycker jag, att nutidens mode är både vackert och ledigt för barnets utveckling. Haf bara varma underkläder på dem.

Min mans trägna göromål voro ofta en orsak till, att jag fick vara den styrande med barnens uppfostran. Det blir ju oftast moderns lott — åtminstone de första 10 åren. Plikterna som uppfostrarinna äro stora, och kunna vi ej af oss själfva finna rätta sättet, utan måste fly till Honom, som är rätt ledaren, med bön om kraft och hjälp till det viktiga kallet. A. V. L.

Valborgsmäss-eld.

Ett barndomsminne.

*På högsta toppen af backen
Å bergig och mossig håll
Där står den väldiga stacken
Hopdragen till Valborgskväll.*

*I aftonen, varligt fager,
Långt öfver den vida slätt
En mystiskt skymmande dager
Sig sänker så ljufvigt lätt.*

*I väster syns än en strimma
Af aftonrodnadens glans,
Och vid horisonten glimma
Snart bloss i en vidsträckt krans.*

*Ja, Valborgseldarne tändas
På berg, å slätt och på höjd.
Och budskap genom dem sändas,
Att nu är det vår och fröjd.*

*Vår eld ock tändes samt sprakar
På berghällens öppna spis.
Och gladt det knattrar oah brukar
Bland ruskor och barr och ris.*

*En bolmande rök sig tränger
Så mörk utur högens topp,
En såsom ett moln den hänger,
Än går den pelarligt opp.*

*Än såsom ett skepp den flyger
Mot himmelens klara blå,
Än hotfull och svart den smyger
Sig in uti skogens vrå.*

*Men ur dess trolska fasoner
Sig höjer dock i en hast
Af gnistor i millioner
En sprakande eldröd kvast.*

*Och därpå lågor i klunga,
Som våldet tycks vilja ta,
Och utaf gamla och unga
De hälsas med gladt: »Hurra!»*

*Men Valborgsmässelden färgar
Med underbart skimmer allt.
Och sager om tomtar och dvärgar
I skenet ta form och gestalt.*

*Allt högre slår bålet flamma
Och lockar flock efter flock:
Med grannarne skall man glamma
Och »låna eld» kanske ock.*

*Igenom sorlet och skratten
Dock plötsligt en ton man hör:
Från »Spel-Jans» fiol uti natten
Gladt »Värvindar friska» sig rör.*

*Med konst ej hans stråke föres,
Men tyst det blir i en hast.
Blott inifrån skogen höres
En drill från en vaknad trast.*

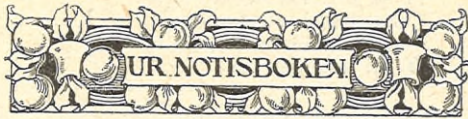
*Och båda tonerna klinga
Om kommen segrande vår.
Dess ekon i skogen springa
Med bud därom i hvart snår.*

*Dock elden slocknar. En gnista
Blott här och där blänker till.
Af vinterns brasor den sista
Brann ut med sista april.*

Fanny Chrysanter.

Hönsföda,

kraftig, äggdrifvande och bekväm. — **Bend Or-brödet** är på grund af sin höga proteinhalt, 17,5 %, under det att korn innehåller endast 8 % smältbar protein, det bästa, bekvämaste och billigaste hönsfoder. — Vidare upplysningar genom Aktiebolaget **BEND OR**, Stockholm.

Drottningen i Honnef. Under sin vistelse i Honnef har drottningen hos sig sett flera af sina släktingar, såsom änkefurstinnan af Wied, prinsessan Elisabeth af Waldeck-Pyrmont, arfstorhertigen och storhertiginnan af Baden m. fl. Ankekejsarinnan Fredrik har, åtföljd af sin dotter, prinsessan Viktoria af Schaumburg-Lippe, afven gjort besök, och som bekant tog vår kronprins vägen från Karlsruhe till Dresden öfver Honnef.

Kronprinsessans hälsotillstånd. I dagarna har en konsultation ägt rum i Nervi mellan geheimerådet prof. Erb och dr. Munthe angående kronprinsessans hälsotillstånd. Förbättringen fortgår, men krafterna äro ännu något nedsatta. Storhertigen och storhertiginnan af Baden ha anländt för att besöka kronprinsessan under några veckor.

»Literis» åt fru Gulbranson. Fru Ellen Gulbranson fick efter ett af sina senaste uppträdanden som »Valkyrian» genom operans direktör mottaga medaljen »Literis et artibus».

Kvinnlig badläkare. Med. kand. fröken Elin Beckman har förordnats att under sommaren bestrida läkarebefattningen vid Särö badanstalt.

K. Operan gaf i onsdags »Romeo och Julia» med fröken Märta Petrini i Julias roll. Fröken Petrini, som nu avslutat sitt uppträdande å Italienska operan i Petersburg, började härmed ett kortare gästspel, innan hon tillträder sitt gästengagement vid hofoperan i Stuttgart.

Operans direktion hade äfven lyckats träffa öfverenskommelse om ännu ett gästuppträdande af fru Ellen Gulbranson som i går torsdag, då man fick tillfälle att höra sångerskan i Ortruds parti i Lohengrin. Vi återkomma till ett närmare omnämnande.

K. Dramatiska teatern bjuder sedan i onsdags på ett nytt program, då för första gången uppfördes »Teatern», komedi i 4 akter af Gustav Esmann, öfversättning från danskan. Vi äro först i nästa nr i tillfälle att uttala vår mening om föreställningen.

Sven Scholanders Musik- och Bellmansafton i Vetenskapsakademiens hörsal fredagen den 22 dennes var, som vi förutsagt, till trängsel besökt samt utmärkt genom den för dessa högtidsstunder kännetecknade höga och intima stämningen. Men så var också programmet af upprykande slag. Efter Sehlstedts små idyller och Frödings dräpliga »I valet och kvalet» samt »Melangtärens intåg i Kalsta», mästerligt föredragna hvar efter sin art, följde den ej mindre spirituellt återgifna internationella afdelningen med den beskäftiga och förnumstige »Vetter Michel» i spetsen, följd af bland andra »Capitän und Lieutenant», som defilerade förbi ända in i »Himmel und Hölle», af den kysstäcka »Collinette», af »Le vieux mendiant» med sitt hjärtskärande »c'est parfait» och af »la gentille p'tite cousine» med sitt naiva lilla brev till »son cousin». Och så till slut en hel uppsjö af våra egna gamla oförläpiga, ypperligt individualiserade Bellmansfigurer. Gör efter, den som kan!

August Lindbergs matiné å k. operan sistlidne söndag bjöd på »Gringoire», 2:dra akten ur »Vi skiljas», »Vid vaggan», monolog, framsgad af fru Ellen Hartman, danska visor, sjungna af fru Helga Hoving, samt svenska och franska sånger, föredragna af herr Sven Scholander. Matinégifvaren förde själf som den älskvarde poeten-vagabonden Gringoire sina trupper i elden och avslutade segerrikt attacken som Des Prunelles i »Vi skiljas». Största andelen i manspillan hade för öfrigt »solisterna». Så briljerade fru Hoving med sitt raffineradt pikanta återgifvande af det »blöde danske sprog», fru Hartman med sin

oefterhärmliga naivitet som ett af svartsjuka anskadt litet hustrubarn, och Sven Scholander är nu en gång för alla erkänd oemotståndlig som »Le joli tambour» och dansmästar Mollberg.

Filharmoniska sällskapets tredje abonnementskonsert under säsongen, med uteslutande skandinaviskt program, under anförande af herr Vilhelm Stenhammar, uppfördes sistlidne tisdag i Musikaliska akademiens stora sal inför en fulltalig, distinguerad och erkännam publik, med konungen, hertiginnan af Dalarna, prinsarna Carl och Eugen samt prinsessan Ingeborg som representanter för konungahuset. Berwalds imponanta Ouvertyr till hans opera »Estrella di Soria» väckte lifligt bifall. Mattare mottogs fröken Valborg Aulins intressanta tonsättning till Wirsens dikt »Procul este!», möjligen på grund af det mindre tillfredsställande sätt, hvarpå mezzosopransolot utfördes. Normans tre vårfriska visor a capella föredrogos och mottogos con amore, och fru Ellen Gulbransons öfverlägsna tolkning af Griegs »Fra Monte Pincio» och »En Svane» hälsades med jubel. Men detta allt var endast preludier till det mäktiga slutnumret, Griegs ofullbordade musikkonsert »Olav Trygvason» med text af Björnstjerne Björnson. Ord och musik bildade ett öfverväldigande helt till förhållande af den »evige Asatro». Fagra och majestätiska som gudalåran själf, utfördes körerna med verve och inspiration, och åt völvens parti, hvars besvärjelsesång är präglad af all hedendomens mystik, förlänade fru Gulbranson ett skälfvande dramatiskt lif.

Sandkorn.

Utkast för Idun af Ernst Lundquist.

(Forts.)

Det öfverraskade och irriterade mig att bland alla dessa af välvilja och beundran skinande ansikten rundt omkring mig finna ett så stelt och reserveradt som ert, det var som en mörk fläck i den ljusa taffan, och jag kände mig till mods ungefär som en kokett dam, van att hyllas af alla och som gör det till en hederssak för sig att kufva och eröfra just den ende, som djärfs spjarna emot hennes tjuvning. Det var väl den känslan eller instinkten, som dref mig att efter middagens slut se mig om efter er, så snart jag kunde göra mig litet ledig från dem, som trängdes kring jubilarer. Men ni var försvunnen, och jag hittade er inte förr än allra längst bort i hotellträdgården, där ni satt i en löfsal, ensam med er cigarr. Jag såg mycket väl, hvilket oangenämt intryck det gjorde på er, då jag plötsligt stod framför er, ni skiftade färg och såg er omkring, som om ni sökt ett gömställe, och då borgmästaren och landssekreteraren kommo och ropade på mig och afbröto vårt nyss påbörjade samtal, var det en riktig lättnad för er att bli mig kvitt. Ni är ju annars inte så där skygg af er, och vi ha ju räkat många gånger förr ute i sällskapslifvet och pratat långa stunder med hvarandra och alltid kommit mycket bra öfverens. Det måste därför finnas något skäl, hvarför ni just i går på ett nästan demonstrativt sätt visade er så avfog mot mig. Ett ögonblick tänkte jag, att det möjligen kunde bero på, att jag sade nej till er den där gången, då ni kom till mig och ville intressera mig för grundandet af ett hem för frigifna fångar, men så kom jag ihåg, att det ju är mer än två år sedan och att jag sedan dess mångfaldiga gånger rönt prof på edra vänskapliga tänkesätt mot mig. Jag vill minnas, att jag den där gången vidlyftigt framlade för er mina skäl, hvarför jag inte kunde annat än med mina tysta sympatier intres-

sera mig för er vackra tanke. Jag är för mycket lokalpatriot för att anse mig ha rätt att ge något pekuniärt understöd till ett företag af så vidsträckt verkningsfält — ett, som gäller hela länets och inte bara vår stads intressen. Det är t. ex. min åsikt, att hvarje kommun, hvarje individ först och främst har skyldighet att hjälpa sina närmaste, sin egen lilla krets, och att vi först då denna grundsats blir allmänt erkänd och tillämpad, kunna komma till ett sådant sakernas skick, att välgörenheten blir reglerad en gång för alla och behovet af hjälp öfver hela världen inskränkt till ett minimum. Nå, det där sade jag er, och om ni också inte gillade mina åsikter, böjde ni er likväl för dem i det speciella fallet, och vi skildes åt som goda vänner... inte sant?»

»Jo visst.»

»Och sedan dess ha vi aldrig på minsta sätt varit i delo med hvarandra. Skälet till er reserverade hållning i går kan således inte vara något rent personligt. Kanske den beror på, att ni af princip ogillar sådana där apoteoser, som den mina stadsbor behagade hedra mig med i går? Må så vara, ni har kanske rätt däri, och jag erkänner, att välviljan tog sig ett och annat öfverdrifvet uttryck, som föga stod i förhållande till de små tjänster, jag varit i tillfälle att göra vår stad; men nog vet ni lika väl som jag, att det hela ändå hade till grundval en känsla af verklig välvilja och af en — ja, hvarför inte? — till en viss grad berättigad tacksamhet. Dessutom har ni naturligtvis tillräcklig världserfarenhet och människokänedom för att veta, att en festtalare ofta berusar sig med egna vackra ord och att — i synnerhet litet längre fram på kvällen — den goda maten och den eldiga champagnen ha en dryg andel i all den rökelse, som uppstås och hvars ångor inte kunna förvirra någons sundt anlagd människas hjärna? — Seså, sitt nu inte där längre och se mystisk ut och låt mig famla omkring på måfå, utan stilla min nyfikenhet och svara mig rent ut på min fråga: hvarför spelade ni i går gentemot mig för första gången rollen af en skygg sensitiva, en *Noli me tangere?*»

Pastor Lindeman hade suttit där med tankfull och litet förlägen min och nupit bladmassan ur ett lönnlöf, så att endast nervskelettet återstod; nu såg han upp, mötte konsulns blick med sina ärliga, allvarsamma ögon och sade trohjärtadt:

»Allt hvad ni nu säger mig, herr konsul, om mitt beteende i går, vittnar om att ni är en ovanlig människokännare... eller också att jag har för litet världsvana för att ge mig ut i sällskapslifvet. Jag har omedvetet burit mig taktlöst åt och kanske sårat er... jag ber er om förlåtelse, och för att på det enda sätt jag kan söka godtgöra min förseelse vill jag berätta er en historia... någonting som hade hänt mig på förmiddagen i går och som utgör den enda förklaringen på mitt uppförande.»

»Godt. Är historien lång?»

»Den blir kanske inte så kort.»

»Vill ni då, innan ni börjar den, ge mig en cigarett? Jag förstår allting bättre sedt genom tobaksmoln, och jag är aldrig så beskeddlig och förlåtande, som då jag röker à quatre mains.»

»Då skall jag skynda mig att också tända en cigarett,» sade pastorn småleende. —

»Jag är, som ni vet, herr konsul, tillika fångpredikant och har ofta mina vägar upp till stadens cellfängelse. Bland arrester-

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af

HULTMANS CACAO

Guldmedalj

vid 1897 års Konst- och Industriutställning i Stockholm.

na där finns en person — gammal stadsbo för resten — som ni kanske erinrar er från er ungdom, en viss f. d. handlande Bergdahl — Willgott Bergdahl.»

»Willgott Bergdahl — låt se — jo, jag känner mycket väl igen namnet. Jag hade en skolkamrat, som hette så... och jag vet, att han slutade illa. Ja, nu minns jag honom alldeles tydligt... han kom på avvägar vid helt unga år — det var någon försnillningshistoria, vill jag minnas — och sedan har jag flera gånger sett hans namn under rubriken rättegångs- och polissaker.»

»Ja, hans historia hör skenbart till de banalaste... den handlar egentligen bara om dåliga anlag, dåliga kamrater, tidiga frestelser, dryckenskap och råa laster, fattigdom och lösdrifveri, stöld och oärlighet af alla slag — hela den gamla ramsan af simpla ohyggligheter, som man bara rynkar på näsan åt och som inte har en enda glimt af något romantiskt eller af några intressanta förmildrande omständigheter — en slusk rätt och slätt.»

»Men som varit misskänd och misshandlad af ödet, om man får döma efter er ironiska ton?

»Ni skall få höra. Då jag kom hit till staden för tre år sedan och tillträdde min bisyssla som fångpredikant, såg jag genast, att denne Bergdahl var den bland fångarne, som jag skulle få allra svårast att vinna — jag menar inte vinna för Herren och ett ångerfullt renadt, Gudi behagligt lif, ty allt det är för mig alltid en *cura posterior*, ett vanligen mycket aflägsset mål, dit man endast kommer på långa, labyrinthiska vägar — utan vinna för mig, vinna till min vän och

förtrogne, som mitt sätt är med fångarne. Jag försökte med honom på alla möjliga sätt, bemödade mig att vara så litet prästerlig som möjligt, ty prästen misstro de alltid; jag talade med honom som en människa till en människa, gick honom till mötes med lugn, godmodig välvilja, utan bitankar, utan något som förrådde, att jag betraktade honom som en brottsling.

(Forts.)

»Ut, där gröna träden knoppas...»

(En vänlig uppmaning riktas härmed till Iduns läsarinor att besöka den försäljning, som några för saken intresserade damer den 5 och 6 maj anordnat till förmån för Adolf Fredriks församlings skollofskolonier. Försäljningen äger rum i Adolf Fredriks barnhem, Saltmätargatan 3 A 1 tr.)

Åter ämna vi då sälja,
Hvad om vintern vi ha sytt,
Alla ha vi sökt utvälja
Det, som praktiskt är och nytt.

Men nu önska vi så gärna
Glada köpare få se,
Som ej emot udden spjarna,
Då vi dem välkomna be!

Ja, i hoppet vi då duka
Våra bord med allsköns ting.
Säkert kan du något bruka,
Se dig om blott i vår ring!

Vi ha sytt för denna skara,
Sjuka, bleka, stackars små,
Som om sommaren plär fara
Ut till kolonier två.

Hela vintern de fått lida
Brist och nöd af många slag;
Men man lärt dem tåligt bida
På den ljufva sommarns dag.

Man har låtit dem få hoppas
På en resa någon gång,
Ut, där gröna träden knoppas,
Liten fågel slår sin sång.

Ut till luft, till bad, till föda,
Ut med kärleksfull en vän,
Som sig gör den största möda
Tills de fara hem igen.

Såge du dem återvända,
Gladd med hälsans färg på kind,
Du förstod, vi önska sända,
Flera ut till sol och vind.

Men därtill behöfs beständigt
Liten flod af guld att få!
Dock, det går ju rätt behändigt,
Blott vi alla dra vårt strå.

Och att hjälpa, det är roligt,
Hjälpa fattig nu i vår.
Då vårt sinne blir så soligt,
Då vårt lif intresse får.

Innehållsförteckning:

Hanna Hammarström; af *Adolf Hellander*. (Med porträtt). — Vår; poem af *Daniel Fallström*. — Något om sann och falsk personlighet; med anledning af ett tal för dagen af *W. R. K.* — Segrare; en skiss af *Nils Lykke*. — Snorres rimkrönikor. IV. — Om kvinnlig hemsöld; några tankar om dess värde och befrämjande af *Hedwig Holmström*. (Forts.) — »Mödrar emellan». IX—XII. — Valborgsmåsseld; ett barndomsminne af *Fanny Chrysanter*. — Från Iduns läsekreter. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Sandkorn; utkast för Idun af *Ernst Lundquist*. (Forts.)

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Charad-logogryf

med bland småorden inkaplade
125 geografiska namn.

För Idun af *F. M. C.*

Hufvudordet.

Man gör sitt *mitt första* i lifvet
Så ofta på mångfaldigt sätt.
Till fördel ej alltid är gifvet,
Ty kan det ju hända så lätt,
Att man ur sin vanliga aska
Får midt i *mitt fjärde* se'n traska.
Mitt andra från medeltidsdar
Står än — utan s likväl — kvar.
Krigsmakten har kvar sin *mitt tredje*,
Hvari den får äta sig matt.
Mitt hela man hälsar med glädje
På berg och i dal och på slätt.
Och strån till den väldiga stacken,
Som reser sig högt opp i backen,
Dra barnen, som förr de ha gjort.
Ja, *lefve mitt hela* allt fort!

Småorden med de gömda namnen:

Hvem lyser i becksvarta nedan?
Mark — gräsöken uti sitt slag —
Små landsändar trenne såg sedan.
Skönlitteratur i förlag.
Hvad mången nog sitt ville reda.
Namngif tre af dem som oss leda.
Af töser ett dussin du ser.
Tre blommor dig Flora nu ger,
— Manien tycks hon äga att bjuda.
— Ibland vid din klippning en rest.
Hvad mest till en orgel plär ljuda.
Fem floder som ila nordväst
Till hafvet från bergen i söder.
Hamnplatsen för allt som oss föder.

Af städer fem mån I få fram.
Ur skogen mig tag från en stam.
Altanens och cellernas stängsel.
Bard, känd uti gudarnes sal.
Af trä och metaller ett fängsel.
En aflöfvad sittplats så smal.
Mörbultad af hvad kan man vara.
En utaf de surrandes skara.
Två bohagsartiklar nog ock
Tar herrskapet fram ur min flock.
En tontolk. Och gifvarn af lagen.
För stötarna känslig servis.
Mark mest i morasen och hagen.
Två ting hvilka skötas i spis.
Af rofdjur argisintaste arten
Och alle som blixtr i farten.
Lokaler så rika ibland.
Rum än i en stad än på land.
Af skogarnes hungriga gossar
Onekligt ett glupande par.
I strumpor och ull en som frossar.
På hvad knogar oxen och drar.
Vi kastade — hvad ju som unga.
Finsmakare, len är hans tunga.
Hvem sjunger nu sänger ur träsk.
En klass — en som tycker om fläsk.
Passage öfver svallande strömmar.
En lifskraftig, ilande flod.
En segsliten länk uti tömmar.
En gosse, som skarpskytt så god.
Små husliga, vingade gäster.
Ett skinande ljus helst vid fäster.
I vanlig bemärkelse dans.
Hvad flätas i enklaste krans.
En skuta — rik var dess kajuta.
Hjältinna i Kanaans land.
Sendrag, hvem den smaken får njuta.

Namnge flera växter vid strand.
En ringlande, kanthuggen kedja,
Som smiddes i urvärldens smedja.
Varm tunnel bekant för enhvar.
Bergshöjd vid en insjö så klar.
En dalbygd, en hädens, ej stundens.

Af papper utmärkt fabrikat.
Ett träd nu vi namnge af lundens.
För småtingar önskansvärd mat.
Två målsmän för eld och för lågor.
Samt fåglar allmänna på vågor.

Ifyllnadsgåta.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
X							X									X
	X					X	X									X
		X				X			X				X			
			X	X						X	X					
				X								X				

Bokstäfverna, som infalla i de med kors markerade rutorna, bilda namnet på en berömd författare.

1) djur, 2) kär, 3) stad i Italien, 4) stad i Tyskland, 5) kvinnonamn, 6) fågel, 7) mineral, 8) stad, 9) vapen, 10) fågel, 11) geometrisk figur, 12) klädesplagg, 13) njutningsmedel, 14) dryck, 15) sagoväsen, 16) finnes i kloster, 17) farkost.

hom, ke, ra, e, ar, k, na, pa, ca, af, p, ab, ha, z, öl, k, nu, s, ap, an, k, ris, lu, s, eb, s, pa, k, ta, na, x, fin, k, el, b, go, p, m, ber, n, t, ri, r, j, ta, s, t, fe, k, tor, s, c.

Olle.

En bur — ganska gärna en kund
Vill där sitta fångslad en stund.
Den gubben som med oss vill drifva.
Samt konstnär som är en berömd.
Hvad vindar i endräkt kan blifva.
Rätt viktig kanal, fastän gömd.
Ort rent populär genom Skansen,
Visstumpar af »stintan» — samt

»dansen».

Hvem får öfversittaren bli?
Af mansnamn du får ett parti.

Och om ej nu ett gätrekord jag ta-
git,
Tre flugor i en smäll jag likväl
slagit.

Namngåta.

I *hwiskning* jag finnes, men icke i
skrik,

I *fattig* såväl som i *rik*;
I *lek* är jag synlig, men icke i *ras*,
I *draga* såväl som i *dras*.
I *liten* jag finnes, men icke i *stor*,
I *törnet* såväl som i *rosen*
Och slutligen äfven i *Gosen*.

Sally.

Palindrom.

I hafvets djup det kastas,
Af hökarn ej föraktas.
Det omvändt är en vara,
Som mycket godt kan spara.
Moster Lisa.

Lösningar.

Charaden: Salt-sjö-baden.

Apokopen: Hallon, hallo! hall, hal, ha.

Utfyllningsaritmogryfen: Henrik Ibsen: 1) the, 2) ref, 3) Uno, 4) orm, 5) Via, 6) Eka, 7) Fix, 8) Åbo, 9) ask, 10) bel, 11) knä.

Ifyllnadsgåtan: Granskog: glashus, gråsten, renstiek, altsolo.

Ordförvandlingsgåtan: Linnesköp-Skrifbord: längdans, insjöfisk, namnchiffer, naturfilosofi, efterkraf, stenkolstybb, katarinabo, årstider, pasmeband.

Vägghyra, Mal och Bakterier

utrotas af Aktiebolaget Desinfection

i rum, fartyg o. bostäder, allt på stället — utan bortförande af möbler.
Rikstel. 34. — Kontor: II A. Vestra Trädgårdsg. II A. — Allm.Tel. 7494.